

Digitaal erfgoed, publiek en geschiedenis (A006719)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2026-2027

A (semester 2) Nederlands Gent

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Verbruggen, Christophe	LW03	Verantwoordelijk lesgever
Debrulle, Rein	LW03	Medewerker
Ducatteeuw, Vincent	LW03	Medewerker
Foket, Lise	LW03	Medewerker
Vercruyssen, Bas	LW03	Medewerker
Danniau, Fien	LW03	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Bachelor of Arts in de geschiedenis	5	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting geschiedenis)	5	A
Master of Arts in de geschiedenis	5	A
Postgraduaatsopleiding Erfgoed en samenleving	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Trefwoorden: Digital humanities, digitaal erfgoed, digitalisering, metadata, Linked Open Data, participatie, datavisualiseringssoftware, digital storytelling, preservatie.

Situering

Situering:

Deze cursus biedt studenten een holistisch begrip van de digitale onderzoeks- en valorisatiecyclus. Studenten worden meegenomen in de verschillende stappen: vinden, verzamelen, bewaren, modelleren, cleanen, verrijken, automatiseren, analyseren, visualiseren en verspreiden van historische bronnen en culturele erfgoedcollecties, zowel analoog als born-digital materiaal. Dit vak combineert technische vaardigheden met academisch onderzoek, en bekijkt hoe digitale tools en technieken kunnen bijdragen aan de hedendaagse historiografie en erfgoedstudies. Het casuswerk en de publiekshistorische vertaling in een digitaal product (zoals een tentoonstelling, podcast, website of serious game), verloopt in samenwerking met culturele erfgoedpartners.

Leerdoelen:

- Op een wetenschappelijk integere manier omgaan met historische bronnen, en technologische hulpmiddelen.
- Inzicht verwerven in de werking van bibliotheken, archieven en andere wetenschappelijke bewaarinstellingen.
- Inzicht hebben in de manieren waarop de digital turn de aard, oorsprong, verspreiding, (her)gebruik, manipulatie en vindbaarheid van gedigitaliseerde of born-digital bronnen en cultureel erfgoed beïnvloedt.
- Eigen digitale versies creëren van analoge of digitale onderzoeksobjecten aan de hand van (audio)visuele of audio-opnames, transcriptie, dataherkenning of dataconversie.
- Digitale methodes gebruiken om analoge of digitale onderzoeksobjecten op een

gestructureerde manier te verzamelen en te beheren.

- Een datamodel ontwerpen dat (relaties tussen) eigenschappen van onderzoeksobjecten structureert en dit model operationaliseren in de vorm van een database
- Digitale hulpmiddelen gebruiken om de kwaliteit van digitale onderzoeksobjecten of datasets te verbeteren.
- Onderzoeksobjecten digitaal verrijken met informatie zoals annotaties of metadata.
- Repetitieve taken die kunnen worden geautomatiseerd herkennen en digitale toepassingen zoeken en inzetten om die taak uit te voeren.
- Inzicht hebben in de principes van digitale visualisatiemethodes en deze gebruiken om analyses uit te voeren, en om digitale collecties of onderzoeksresultaten te presenteren.
- Onderzoeksdata, digitale collecties of onderzoeksresultaten publiceren in functie van een specifieke doelgroep.
- Gebruik maken van digitale methodes om projectmatig samen te werken tijdens een of meerdere fasen van een onderzoeksproces.
- Met aangepaste media historische inhouden kunnen communiceren aan een specifiek publiek.
- Zelfstandig reflecteren over de maatschappelijke impact, behoeften en ethische dimensies van de digital turn, waaronder auteursrechten.
- Cultuurgevoeligheid, respect voor diversiteit en historisch bewustzijn integreren in het wetenschappelijk werk.

Inhoud

Na een algemene inleiding komen in het vak de opeenvolgende stappen in de levenscyclus van de digitale data aan bod. Elke les bevat theoretische concepten, praktijken en software/tools. Studenten leren met de concrete tools en softwarepakketten werken:

- Digitaal vastleggen, bewaren en ontsluiten van bronnen: metadata, standaarden als IIIF, linked open data en datamanagement (bv. Tropy).
- Erfgoedcollecties als data: data verzamelen en data cleaning (bv. OpenRefine)
- Collecties voor publiek: visualisatie en presentatie (bv. Tableau, Madoc, Omeka S)
- Reflectie over de digitale transformatie en het aanbod van online tools

Begincompetenties

Geen specifieke competenties vereist

Eindcompetenties

- 1 Inzicht hebben in de methodologie van de geschiedenis.
- 2 Basiskennis hebben van de diversiteit aan bronnen en wetenschappelijke literatuur voor een historisch onderzoek en de specifieke expertise vereist om bronnen te lezen en te interpreteren.
- 3 Kwantitatieve en kwalitatieve methoden en technieken kritisch kunnen toepassen.
- 4 In functie van een specifieke historische vraagstelling de meest geëigende brontypes kunnen aanwijzen.
- 5 Een heuristische methode en historisch bibliografisch onderzoek kunnen verantwoorden aan de hand van wetenschappelijke criteria.
- 6 Zich bewust zijn van het belang van wetenschappelijke integriteit.
- 7 De evoluties in de geschiedschrijving op de voet volgen en de eigen competenties verder ontwikkelen
- 8 Met een kritisch apparaat kunnen rapporteren over hangende wetenschappelijke discussie in de historiografie.
- 9 Schriftelijk en mondeling kunnen communiceren over de resultaten van historisch onderzoek, met experts en niet-deskundigen.
- 10 Inzicht hebben in het functioneren van aanverwante humane en sociale wetenschappen.
- 11 Digitale competentie: met inzicht in de principes en algoritmes van digitale zoekomgevingen en de impact ervan op zoekresultaten, een passende zoekstrategie kiezen, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren.
- 12 Digitale competentie: zelfstandig en op wetenschappelijke wijze de principes van digitale bronnenkritiek toepassen op zelf gevonden onderzoeksobjecten.

- 13 Digitale competentie: zelfstandig digitale formaten vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om eigen digitale versies te creëren van analoge of digitale onderzoeksobjecten.
- 14 Digitale competentie: zelfstandig digitale methodes vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om analoge of digitale onderzoeksobjecten op een gestructureerde manier te verzamelen en te beheren.
- 15 Digitale competentie: een datamodel ontwerpen dat (relaties tussen) eigenschappen van onderzoeksobjecten structureert en dit model operationaliseren in de vorm van een database.
- 16 Digitale competentie: zelfstandig digitale hulpmiddelen vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om de kwaliteit van digitale onderzoeksobjecten of datasets te verbeteren.
- 17 Digitale competentie: onderzoeksobjecten digitaal verrijken met informatie zoals annotaties of metadata.
- 18 Digitale competentie: repetitieve taken die kunnen worden geautomatiseerd herkennen en digitale toepassingen zoeken en inzetten om die taak uit te voeren.
- 19 Digitale competentie: zelfstandig digitale analysemethodes vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om analyses (inhoudelijk, netwerk, relationeel, spatiaal, structureel of stilistisch) uit te voeren. Digitale competentie: zelfstandig digitale visualisatiemethodes vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om analyses uit te voeren of onderzoeksresultaten te presenteren.
- 20 Digitale competentie: gebruik maken van digitale methodes om projectmatig samen te werken in een of meerdere fasen van een onderzoeksproces. Digitale competentie: vertrouwd zijn met de basisconcepten en de inter- en transdisciplinaire mogelijkheden van Digital Humanities.
- 21 null

Creditcontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via creditcontract gevolgd worden

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Practicum

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De theoretische lessen zijn hoorcolleges. De praktische oefeningen bestaan merendeels uit begeleide practica en werkcolleges in een PC-klas.

Studiemateriaal

Geen

Referenties

Danniau, F., & Verbruggen, C. (2023). Reizen door tijd en ruimte: de mogelijkheden van digitale publieksgeschiedenis. In K. Aerts, M. Van Ginderachter, A. Vrints, & N. Wouters (Eds.), *De publieke historicus: Bruno De Wever en zijn vak* (pp. 215–239). Tiel: Lannoo.

Noiret, S., Tebeau, M., & Zaagsma, G. (2022). *Handbook of digital public history*. Oldenburg: De Gruyter. <https://lib.ugent.be/catalog/rug01:003058072>

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Beschikbaarheid van professoren en/of medelesgever voor begeleiding van specifieke opdrachten van de studenten.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Presentatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Eindscoreberekening

100% niet-periodegebonden evaluatie (NPGE). Om te kunnen slagen moeten studenten alle deelopdrachten gemaakt hebben.

Faciliteiten voor werkstudenten

1. Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid met vervangende opdracht in overleg met de docent
 2. Geen mogelijkheid tot examen op ander tijdstip
 3. Mogelijkheid tot feedback via email, na afspraak tijdens kantooruren
- Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: <http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen>